

Газета виходить з вересня 1930 р.

КАДАРИ МЕТАЛУРГІЇ

Газета Національної металургійної академії України

№ 6 (2719)

Червень 2017 року

«Україна – це метал. «Метал» – це ми»

Розповсюдження безкоштовне ©

ІНТЕРАКТИВНИЙ ЗМІСТ

РЕЙТИНГ УНІВЕРСИТЕТІВ «ТОП-200 УКРАЇНА»	
2017 РОКУ	2
28 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ	6
ВАЖЛИВІ ПОДІЇ	
<i>Презентуючи нове видання</i>	6
<i>Випуск слухачів підготовчих курсів до вступу до ВНЗ</i>	8
СПОРТИВНІ НОВИНИ	
<i>Парад легкоатлетів</i>	10
<i>Ігрові види спорту</i>	11
<i>Греко-римська боротьба</i>	13
ІСТОРІЯ НМетАУ В ОБЛИЧЧЯХ	
<i>До 90-річчя від дня народження Ю.М. Тарана-Жовніра (1927 – 2003)</i>	13
<i>До 85-річчя від дня народження В.М. Друяна (1932 – 2004)</i>	21
ЗУСТРІЧ ВИПУСКНИКІВ ПОТОКУ МЗ-55	
<i>Ми знову разом</i>	23
ПОСМІХНЕМОСЯ РАЗОМ!	25

До уваги наших читачів!
Наступний номер «Кадрів металургії» вийде у вересні.
Гарних відпусток та приємного відпочинку!

Вітаємо нових спеціалістів та бакалаврів з успішним захистом дипломних проєктів та робіт! Спеціалістам бажаємо успішної кар'єри, а бакалаврів запрошуємо продовжити навчання в магістратурі.

РЕЙТИНГ УНІВЕРСИТЕТІВ «ТОП-200 УКРАЇНА» 2017 РОКУ

Наприкінці травня команда національного рейтингу вищих навчальних закладів «ТОП-200 Україна» підбила підсумки та опублікувала одинадцятий щорічний рейтинг українських ВНЗ.

Укладачі рейтингу підкреслюють, що переважна більшість університетів, які увійшли до «Топ 200 Україна», за останні 10 років показують позитивну динаміку роботи. Разом з тим до слабких місць системи вищої освіти України можна віднести її поки значну ізольованість від народного господарства країни, низький рівень інтеграції до європейського та світового науково-освітнього простору, малу частку науково-інноваційної діяльності в навчальних планах і загальному обсязі університетської діяльності.

Методика проєкту «Топ-200 Україна» базується на використанні даних прямих вимірів та експертних думок. Упродовж часу існування вона була певною мірою адаптована до змін у системі вищої освіти країни, але її незмінним базисом залишалася універсальна система критеріїв, яка дозволяла порівнювати результати діяльності університетів різних типів.

Нагадаємо: діяльність ВНЗ оцінюється відповідно до Берлінських принципів ранжування університетів за допомогою інтегрованого індексу. Цей індекс містить три комплексні складові — індекс якості науково-педагогічного потенціалу, індекс якості навчання, індекс міжнародного визнання. Для формування цих індексів використовуються 24 індикатори прямого виміру з сумарною вагою 80%, показник інформаційних ресурсів (якість та функціональна повнота веб-сайтів університетів) — 5% та експертне оцінювання з ваговим коефіцієнтом 15%. Дані про ці індикатори за результатами діяльності університетів у попередньому році вибиралися з кількох незалежних джерел (дані університетів, МОН України, Комітету з державних премій України та премій ім. Т.Шевченка, міжнародних асоціацій університетів, дані про міжнародні проєкти «Горизонт 2020» ("[Horizon 2020](#)"), 7-ї рамкової програми ЄС ([Seventh Framework Programme](#)), [TEMPUS](#), [Erasmus+](#), інші відкриті дані).

Експертне оцінювання проводилося за такими критеріями: рівень базової загальноосвітньої підготовки студентів, рівень їхньої фахової підготовки, рівень практичного володіння інформаційними технологіями, затребуваність випускників ВНЗ ринком праці.

З 2015/2016 року для ранжування ВНЗ додатково було введено критерій «Інноваційна діяльність університетів». Цей критерій кількісно вимірювався обсягом інвестицій, зроблених приватним високотехнологічним бізнесом у стартапи університетів, а також науково-технічні здобутки світового рівня. У результаті нововведень рейтингову систему було підсилено інноваційною складовою наукової роботи університету.

Порівняльні показники НМетАУ, які наведено в таблицях, підтверджують стабільне положення НМетАУ серед університетів України.

Національна металургійна академія України впродовж усіх одинадцяти років існування проекту залишалась у першій двадцятці кращих 200 вищих навчальних закладів країни. У першій таблиці наведено показники академії за 6 років. Відзначимо, що серед технічних ВНЗ України (2-га таблиця) академія посідає 6 місце, в тому числі за оцінкою якості навчання – 8 місце, за оцінкою якості науково-педагогічного персоналу – 5 місце, за оцінкою міжнародного визнання – 5 місце.

**Показники НМетАУ
в незалежному рейтингу університетів «ТОП – 200»**

місце	рік	Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу ІНП	Оцінка якості навчання ІН	Оцінка міжнародного визнання ІМВ	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ, ІЗ
17	2012	11,933	5,413	12,218	29,565
13	2013	12,546 ↑	6,919 ↑	14,381 ↑	33,847 ↑
11	2014	14,064 ↑	7,764 ↑	19,803 ↑	41,631 ↑
11	2015	15,255 ↑	7,299 ↓	19,224 ↓	41,779 ↑
12	2016	15,986 ↑	8,415 ↑	16,636 ↓	41,037 ↓
15	2017	15,996 ↑	8,517 ↑	13,670 ↓	38,184 ↓

ТЕХНІЧНІ ВНЗ

№	Місце	Навчальний заклад	Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу Інп	Оцінка якості навчання ІН	Оцінка міжнародного визнання ІМВ	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ, ІЗ
1	1	Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"	37,418142	24,281419	24,4829	86,182459
			1	1	1	1
2	3	Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"	18,573207	10,14642	16,38257	45,102197
			3	5	4	2
3	4	Національний університет "Львівська політехніка"	12,008843	15,626166	17,03906	44,674071
			8	2	2	3
4	5	Національний гірничий університет	21,093455	10,546152	12,75355	44,393153
			2	4	6	4

Кадри металургії №6 (червень 2017 р.)

5	13	Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"	14,524216	9,163254	16,81335	40,500819
			6	7	3	5
6	15	Національна металургійна академія України	15,996271	8,5173348	13,67065	38,184257
			5	8	5	6
7	19	Національний авіаційний університет	12,492928	12,757832	9,875604	35,126364
			7	3	8	7
8	23	Вінницький національний технічний університет	16,502596	8,3810433	8,160793	33,044432
			4	9	9	8
9	25	Донецький національний технічний університет	10,20566	9,7286763	12,15083	32,08517
			9	6	7	9

Серед ВНЗ з металургійною складовою НМетАУ впевнено посідає 1 місце.

ВНЗ З МЕТАЛУРГІЙНОЮ СКЛАДОВОЮ

№	Місце	Навчальний заклад	Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу ІНП	Оцінка якості навчання ІН	Оцінка міжнародного визнання ІМВ	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ, ІЗ
1	15	Національна металургійна академія України	15,996271	8,5173348	13,67065	38,184257
2	25	Донецький національний технічний університет	10,20566	9,7286763	12,15083	32,08517
3	47	Запорізький національний технічний університет	8,867404	7,7574351	9,740285	26,365124
4	71	Донбаська державна машинобудівна академія	10,565202	5,0503156	7,546315	23,161832
5	86	Приазовський державний технічний університет	8,1027506	6,1052748	7,986903	22,194929
6	88	Криворізький національний університет	10,55627	6,1765551	5,240301	21,973126
7	128	Запорізька державна інженерна академія	7,6806538	6,2966795	4,752945	18,730279
8	137	Донбаський державний технічний університет	7,451875	5,024662	5,742809	18,219346
9	167	Дніпровський державний технічний університет	5,6250843	4,9391737	4,638353	15,202611

Серед ВНЗ Дніпропетровської області НМетАУ посідає почесне третє місце, в тому числі за оцінкою якості навчання 3 місце, за оцінкою якості науково-педагогічного персоналу – 2 місце, за оцінкою міжнародного визнання – 1 місце.

ВНЗ ОБЛАСТІ

№	Місце	Навчальний заклад	Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу ІНП	Оцінка якості навчання ІН	Оцінка міжнародного визнання ІМВ	Оцінка інтегрального показника діяльності ВНЗ, ІЗ
1	6	<u>Національний гірничий університет</u>	21,093455	10,546152	12,75355	44,393153
2	14	<u>Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара</u>	15,748106	11,897727	12,1823	39,828137
3	15	<u>Національна металургійна академія України</u>	15,996271	8,5173348	13,67065	38,184257
4	53	<u>Дніпропетровська медична академія</u>	13,642962	5,5321604	6,13473	25,309852
5	65	<u>Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна</u>	7,9474675	6,7732376	9,015735	23,73644
6	68	<u>Придніпровська державна академія будівництва та архітектури</u>	11,123379	5,7556099	6,748043	23,627032
7	88	<u>Криворізький національний університет</u>	10,55627	6,1765551	5,240301	21,973126
8	103	<u>Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет</u>	7,6590189	7,7913828	5,728582	21,178984
9	107	<u>Український державний хіміко-технологічний університет</u>	9,9492134	6,6956589	4,233855	20,878727
10	167	<u>Дніпровський державний технічний університет</u>	5,6250843	4,9391737	4,638353	15,202611

Рейтинг «Топ-200 Україна» свідчить, що, незважаючи на досить високі показники, нам є, до чого прагнути. Отже, в новому навчальному році треба докласти всіх зусиль, щоб у новому рейтингу піднятися на більш високе місце.

Олександр ЯСЕВ,
керівник навчально-наукового центру
[Перейти до змісту](#)

28 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

День Конституції України – єдине державне свято, закріплене в самій Конституції.

Першою вітчизняною конституцією вважається Конституція гетьмана Пилипа Орлика. Тому ми можемо пишатися тим, що ця Конституція, прийнята 5 квітня 1710 року, була однією з перших в Європі та світі. Адже конституцію Сполучених Штатів Америки було схвалено лише 1787 року, конституцію Франції та Польщі – 1791 року, конституцію Російської імперії – 1905 року.

Процес підготовки Конституції України затягнувся на шість років – з 1990 по 1996 рік. Засідання Верховної ради щодо прийняття

Основного Закону тривало цілу добу. 27 червня 1996 року парламент вирішив розглядати проект на одному засіданні без перерв. У результаті бурхливих дискусій за підсумками безперервної 24-годинної роботи депутатам вдалося узгодити всі положення документа. Голосування проводилося по кожній статті окремо і цілими розділами. Голосування за Конституцію України в цілому відбулося о 9:20 ранку 28 червня 1996 року.

Міжнародне співтовариство схвалило Конституцію України, назвавши її однією з найдемократичніших у світі.

Джерело: <http://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-konstitutsiyu-ukrayini/>

Довідник цікавих фактів та корисних знань © dovidka.biz.ua

[Перейти до змісту](#)

ВАЖЛИВІ ПОДІЇ

Презентуючи нове видання

Кафедра економіки та підприємництва ім. Т.Г. Бєня Національної металургійної академії України надає великого значення імплементації результатів наукових досліджень в освітній процес. Саме в цьому контексті кафедра розглядає підготовку та видання навчальної літератури. Сучасні підручники і навчальні посібники (особливо за новими навчальними дисциплінами) мають не лише відповідати структурі та змісту відповідних дисциплін, але й мати високий науково-методичний рівень, містити актуальну ділову та правову інформацію, бути корисними у практичній роботі майбутніх фахівців.

Наприкінці минулого року у дніпровському видавництві «ЛІРА» вийшла друком фундаментальна навчально-методична праця кафедри – навчальний посібник «Підприємницька діяльність та економіка підприємства», який має гриф НМетАУ. До написання цього навчального посібника долучився великий колектив викладачів нашої кафедри на чолі із завідуючою кафедрою доктором економічних наук, професором Світланою Борисівною Довбнею. Її співавторами є кандидати економічних наук, доценти

Кадри металургії №6 (червень 2017 р.)

Тетяна Борисівна Ігнашкіна, Андрій Борисович Педько, Людмила Іванівна Сомова, Вікторія Сильвестрівна Кирилюк, кандидати технічних наук, доценти Володимир Анатолійович Ємельянов, Людмила Михайлівна Душина, старші викладачі Віктор Семенович Семенюк і Лариса Михайлівна Губаренко.

У навчальному посібнику, який складається з двох частин, ґрунтовно, із посиланням на вітчизняну та світову ділову практику викладено ключові аспекти ведення підприємницької діяльності, організації, функціонування та розвитку підприємств.

У першій частині, яка має назву «Економіка підприємства», надано загальну характеристику підприємства як первинної ланки виробничої сфери та його продукції (розділ 1); висвітлено теоретичні, методичні та практичні питання формування й використання виробничих ресурсів: основних засобів і нематеріальних активів (розділ 2), обігових коштів (розділ 3), персоналу підприємства (розділ 4); розглянуто суть, структуру, методи обліку та калькулювання витрат на виробництво (розділ 5), показники, що формують доходи підприємства та його фінансові результати (розділи 6, 7).

С.Б. Довбня

А.Б. Педько

Т.Б. Ігнашкіна, Л.М. Душина, Л.М. Губаренко

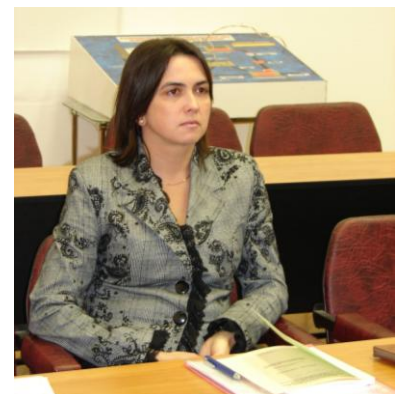
Л.І. Сомова

В.А. Ємельянов

В.С. Семенюк

В.С. Кирилюк

У другій частині посібника «Основи підприємницької діяльності» показано місце, роль та функції підприємництва в економічній системі (розділ 8); розглянуто види та організаційно-правові форми підприємницької діяльності (розділ 9), питання організації та регулювання підприємницької діяльності (розділ 10); висвітлено інноваційно-інвестиційні аспекти діяльності підприємства (розділи 11, 12); показано сутність та надано методичні основи оцінки конкурентоспроможності підприємства та його продукції (розділи 13, 14); представлено основні аспекти ведення зовнішньоекономічної діяльності: сутність і

Кадри металургії №6 (червень 2017 р.)

особливості розвитку (розділ 15), форми та методи зовнішньої торгівлі (розділ 16), зовнішньоторговельний контракт (розділ 17), форми виробничо-комерційного співробітництва (розділ 18).

Практичне значення цього навчального посібника підсилюється тим, що його автори є не лише висококваліфікованими науково-педагогічними працівниками, але й мають системний досвід консультування лідерів українського бізнесу (КБ «ПриватБанк», НВІГ «Інтерпайп», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ПАТ «Дніпровський агрегатний завод» та інших), органів державної влади і управління, регуляторних інституцій (Національного банку України, Адміністрації Президента України, Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Дніпровської міської ради та інших).

Навчальний посібник «Підприємницька діяльність та економіка підприємства» підготовлено насамперед для студентів спеціальності 136 – металургія, для яких вивчення однойменної дисципліни є обов'язковим. З огляду на основне призначення, в ньому наведено чимало прикладів, що відображають специфіку металургійної галузі.

Основні теоретичні, методичні та практичні положення посібника також можуть бути корисними студентам інших спеціальностей – як технічних, так і економічних. Крім того, навчальний посібник стане у пригоді викладачам, науковцям, підприємцям, керівникам промислових підприємств, широкому колу осіб, що цікавляться веденням бізнесу на внутрішньому і зовнішніх ринках.

Андрій ПЕДЬКО,

доцент кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня,
заступник завідувача кафедрою з наукової роботи

[Перейти до змісту](#)

Випуск слухачів підготовчих курсів до вступу до ВНЗ

15 червня відбувся черговий випуск слухачів підготовчих курсів.

Ректорат академії приділяє особливу увагу підготовчим курсам: нам надаються кращі аудиторії, проводяться «Дні відкритих дверей», декани та завідувачі кафедрами проводять професійну орієнтацію, яка допомагає слухачам під час вибору спеціальності та розстановки пріоритетів. Зокрема, завідувач кафедри автоматизації виробничих процесів професор Єгоров О.П.

знайомив учнів з лабораторіями кафедри, завідувач кафедри ливарного виробництва професор Хричук В.Є. проводив екскурсію в музеї кафедри, металознавці показували сучасне лабораторне обладнання, завідувач кафедри теплоенергетики професор Губинський М.В. та завідувач кафедри технологічного проектування професор Балакін В.Ф. демонстрували кафедральні відеоролики, а декан металургійного факультету професор Камкіна Л.В. особисто знайомилася з абітурієнтами та їхніми батьками.

Звернення В.П. Іващенко до випускників підготовчих курсів

запитання випускників і батьків.

На урочисті збори були запрошені випускники курсів та їхні батьки. Перший проректор академії професор Іващенко В.П. привітав випускників з успішним закінченням курсів і вручив сертифікати, які дають право на отримання додаткових балів, подякував викладачам за роботу і розповів про переваги вступу до нашої академії, професорсько-викладацький склад і навчально-матеріальну базу. Відповідальний секретар приймальної комісії доцент Сорокін Є.Л. розповів про умови та особливості вступної кампанії цього року, про створення консультаційного центру для абітурієнтів, відповів на

Вручення сертифікатів

Цього року склад груп був непростим: учні 11 класів, випускники минулих років з перервою в навчанні від 3 до 10 років, а також десятикласники з різним рівнем підготовки. Тестування показало слабкий рівень знань (у математиці труднощі викликали дії з дробами, знайдення відсотка від числа, арифметичні дії без калькулятора, з української мови та літератури, історії України, англійської мови, фізики – картина теж невтішна). Але на наших курсах працюють викладачі, які мають досвід роботи зі складним контингентом і досконало знають вимоги ЗНО. Це викладач української мови та літератури доцент Ткач Л.М., викладачі математики доцент Пасічник І.В. і Бахмат Н.Г., старший викладач кафедри фізики Тимошенко В.М., викладач англійської мови Пасько Г.М., викладач історії України Руденко І.А. Їхні авторські методики дозволяють за короткий термін повторити програмний матеріал 5 – 11 класів середньої школи, ліквідувати прогалини та систематизувати наявні знання.

На початку набору слухачі обирали 1 або 2 предмети. Після того, як ми запропонували відвідати пробні заняття з усіх конкурсних предметів, більшість оформилася на 3, 4 і навіть 5 предметів.

Незважаючи на те, що слухачам довелося поєднувати навчання в школі та заняття на курсах (ввечері та щосуботи), пропуски занять були тільки з поважних причин, питання дисципліни не стояло, жоден слухач не був відрахований.

За результатами пробного тестування був проведений аналіз помилок, проведено додаткові заняття за темами, які викликали найбільші труднощі, індивідуальні консультації. У

результаті всі слухачі успішно склали підсумкову атестацію, яка стала хорошою репетицією перед незалежним тестуванням, а також психологічною підготовкою.

За даними, які ми маємо, наші слухачі успішно складають ЗНО. І потрібно відзначити, що результати зовнішнього тестування практично збігаються з результатами нашої підсумкової атестації.

Сподіваємося, що випускники курсів успішно пройдуть конкурсний відбір, стануть студентами нашої академії, і ми зустрінемося з ними 1 вересня на святі посвячення в студенти.

Людмила АНКУДІНОВА,

керівник підготовчих курсів до вступу до ВНЗ

[Перейти до змісту](#)

СПОРТИВНІ НОВИНИ

Парад легкоатлетів

Володимир Данильченко, студент гр.КН01-12с посів **1 місце на чемпіонаті України** з легкої атлетики серед спортсменів з вадами слуху. Ставши чемпіоном, він у складі збірної команди України буде виступати на Дефлімпійських іграх в липні 2017 р. в Туреччині.

Рима Гордієнко (група ДІ01-13) стала **срібною призеркою чемпіонату України** в семиборстві, увійшла до складу збірної команди України і буде виступати на чемпіонаті Європи з легкої атлетики в липні 2017 р.

Олексій Репешко (група МЕ04-13) став **бронзовим призером чемпіонату України** серед молоді з естафетного бігу 4x100 м в м. Києві (21-22 травня).

Рима Гордієнко стала також **чемпіонкою універсиади України** з легкої атлетики, яка проходила 6 – 9 травня в м. Луцьку.

На **універсіаді України** з легкої атлетики в м. Луцьку **бронзовими призерами** стали **Костянтин Лясов** (група ТЕ01-14) та **Андрій Цунаєв** (група МБ02-12).

На **обласній універсіаді** наша збірна команда з легкої атлетики у складі 12 студентів у підсумку посіла **3 місце**, виборовши при цьому цілу колекцію медалей.

Чемпіонами обласної універсіади стали Рима Гордієнко (група ДЮ01-13) – біг на 100 м з бар'єрами;

Володимир Данильченко (група КН01-12с) – стрибки у довжину, потрійний стрибок;

Андрій Гриценко (група ТЕ01-14-2) – метання ядра та диску;

Андрій Варич (група МГ01-13) – біг на 100 м;

Костянтин Лясов (група ТЕ01-14), **Андрій Цунаєв** (група МБ02-12), **Олексій Репешко** (група МЕ04-13), **Олександр Коваленко** (група ТЕ01-14) – естафета 4x400 м.

Срібними призерами обласної універсіади стали

Артем Репешко (група МБ01-13) – стрибки у довжину, потрійний стрибок;

Леонід Мироненко (група ХТ01-12) – метання ядра та диску;

Олександр Коваленко (група ТЕ01-14) – стрибки у висоту;

Андрій Варич (група МГ01-13), **Олексій Репешко** (група МЕ04-13), **Володимир Данильченко** (група КН01-12с), **Артем Репешко** (група МБ01-13) – естафета 4x100 м.

Бронзовим призером в бігу на 200 м став **Олексій Репешко** (група МЕ04-13).

Тренує легкоатлетів старший викладач кафедри фізичного виховання **Дзюбенко Микола Іванович**.

Ігрові види спорту

Чоловіча збірна команда академії з волейболу стала переможцем обласної універсіади.

До складу команди входять майстер спорту України **Богдан Чорний** (група ТЕ01-12), майстер спорту України **Дмитро Колпаков** (група ТЕ01-12), майстер спорту України **Андрій**

Кадри металургії №6 (червень 2017 р.)

Коновалов (група МБ01-14-2), **Сергій Матяшук** (група ТЕ01-12), **Михайло Корнющенков** (група АВ01-13), **Володимир Іванов** (група МБ01-14-2), **Олег Куріпка** (група МБ02-13), **Данило Свириденко** (група КН01-15).

Тренер команди старший викладач кафедри фізичного виховання **Горянов Сергій Васильович**.

Жіноча збірна команда академії з гандболу стала **переможцем обласної універсіади**. До складу команди входять **Лілія Хитова** (група ОА01-12), **Яна Губенко** (група ФК01-12), **Дарина Лесун** (група ОА01-11м), **Дарина Багач** (група ОА01-11м), **Яна Якубук** (група ХТ03-13), Яна Сидоренко (група ХТ01-14), **Анжеліка Бондаревська** (група ФІ01-16-1), **Софія Некраш** (група ТЕ01-16), **Єлизавета Попова** (група ФІ01-15-1), **Ганна Неплях** (група МН01-16-3), **Ольга Біла** (група МВ04-12), **Олександра Полякова** (група ФІ01-15-3).

Тренер команди викладач кафедри фізичного виховання **Шатрова Олена Володимирівна**.

Чоловіча збірна команда академії з гандболу посіла **2 місце на обласній універсіаді**. До складу команди входять **Олексій Григоренко** (група ЕП01-12), **Євген Кравчук** (група ТЕ02-12с), **Роман Майтак** (група МЕ07-12м), **Владислав Кравчук** (група МВ01-14), **Олександр Устинов** (група МЕ06-14), **В'ячеслав Чернов** (група МЕ06-14), **Богдан Гармаш** (група МЕ02-14), **Дмитро Решетилівський** (група АВ01-14), **Михайло Коваль** (група МЕ04-12), **Данило Онищенко** (група МН03-15).

Тренер команди викладач кафедри фізичного виховання **Шатрова Олена**

Володимирівна.

Збірна команда академії з регбі посіла **2 місце на обласній універсіаді**. До складу команди входять **Олексій Григоренко** (група ЕП01-12), **Євген Кравчук** (група ТЕ02-12с), **Олександр Устинов** (група МЕ06-14), **Владислав Кравчук** (група МВ01-14), **Богдан Гармаш** (група МЕ02-14), **Дмитро Решетилівський** (група АВ01-14), **В'ячеслав Чернов** (група МЕ06-14), **Денис Москаленко** (група МЕ06-13), **Роман Майтак** (група МЕ07-12м).

Тренер команди викладач кафедри фізичного виховання **Шатрова Олена Володимирівна**.

Греко-римська боротьба

Збірна команда академії з греко-римської боротьби в підсумку виборола **1 місце на обласній універсіаді**.

Переможцями універсіади стали Альберто Да Сильва Гунза (група МБ01-14-1); **Айдер Османов** (група ХТ01-12с).

Срібними призерами стали Олександр Горбунов (група МЛ01-14-1); **В'ячеслав Васюк** (група АВ01-16).

Бронзові нагороди отримали Олексій Аркушенко (група МЕ08-12), **Артем**

Земляний (група МЛ01-13) та **Андрій Попруга** (група МЕ03-12).

У складі команди також боролися **Сергій Черевко** (група МЕ01-13) – 4 місце, **Євген Демиденко** (група ФІ01-13-4) – 5 місце, **Артем Тоноян** (група МЕ01-12) – 6 місце.

Вдало виступили студенти нашої академії також на **чемпіонаті області з греко-римської боротьби**.

Альберто Да Сильва Гунза (група МБ01-14-1) виборов **2 місце**, **Олександр Горбунов** (група МЛ01-14-1), **В'ячеслав Васюк** (група АВ01-16), **Олексій Аркушенко** (група МЕ08-12), **Айдер Османов** (група ХТ01-12с) стали **бронзовими призерами** цих змагань.

Тренер – викладач кафедри фізичного виховання, майстер спорту України з греко-римської боротьби **Максимов Андрій В'ячеславович**.

Бажаємо всім нашим спортсменам подальших успіхів у спортивних змаганнях та навчанні!

Кафедра фізвиховання
[Перейти до змісту](#)

ІСТОРІЯ НМетАУ В ОБЛИЧЧЯХ

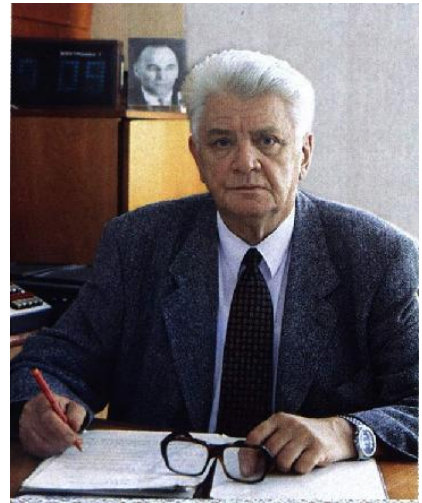
До 90-річчя від дня народження Ю.М. Тарана-Жовніра (1927 – 2003)

26 червня 2017 року минуло 90 років від дня народження відомого вченого в галузі фізичного матеріалознавства, заслуженого діяча науки України, лауреата премії Ради Міністрів СРСР, лауреата Державної премії України, академіка НАН України, доктора технічних наук, професора Юрія Миколайовича Тарана-Жовніра. Згадуючи сьогодні цю чудову людину, необхідно відзначити величезний внесок, який Юрій Миколайович зробив у розвиток металургійної галузі України. Усі, кому пощастило з ним працювати, ставали його відданими помічниками, послідовниками й друзями на все життя. Його знали як дуже

комунікабельну людину високої порядності та виняткової ввічливості. Завдяки його авторитету можна було вирішувати проблеми, з якими стикаються педагоги, вчені, виробничники.

В основу даної статті покладено нарис про життя та діяльність Юрія Миколайовича, написаний за його життя до 70-річчя від дня народження. Це важливо тому, що багато спогадів записано з його слів, та у деяких місцях нарис був збережений стиль його викладу тих чи інших фактів і подій.

Юрій Миколайович Таран-Жовнір народився 26 червня 1927 року в м. Новомосковську Дніпропетровської області в учительській родині. З 1931 р. родина мешкала у Дніпропетровську, де в 1941 р. Ю.М. Таран закінчив 7 класів середньої школи. Після того, як батько пішов на фронт, у воєнний період закінчив екстерном середню школу та вступив на архітектурний факультет Горьківського інженерно-будівельного інституту. В обранні ВНЗ відіграли роль художні нахили Ю.М. Тарана. У 1945 р. Юрій Миколайович повертається до рідного міста та переходить на технологічний факультет Дніпропетровського металургійного інституту. Дослідження будови металевих сплавів, що відкривають багатющий світ кристалічних сполучень та інкрустацій, їх складну архітектоніку та її вплив на властивості сплавів, стали головним покликанням Ю.М. Тарана. Це покликання визначається у студентські роки (1945 – 1949 рр.), коли все більший вплив на професійні риси майбутнього інженера-металурга має член-кореспондент Академії наук УРСР, завідувач кафедри металознавства Костянтин Петрович Бунін. У створеній ним Дніпропетровській науковій школі металознавців стимулювалася дослідницька діяльність учених металургійного інституту, держуніверситету, інших ВНЗ, галузевих інститутів, заводських лабораторій.

У цій науковій школі Ю.М. Таран проходить великий шлях від аспіранта до провідного професора, наукового керівника проблемних дослідницьких робіт. Вбираючи та розвиваючи основну традицію школи – шукати у структурних перетвореннях розгадку різноманітності властивостей сплавів і принципи створення нових технологій та матеріалів, Ю.М. Таран довгі роки невтомно працював як один з головних помічників і соратників К.П. Буніна, замінюючи останнього на посадах керівника дослідницького відділу, завідувача кафедри, а згодом – на відповідальній посаді керівника бунінської наукової школи.

Перше самостійне дослідження Ю.М. Таран виконав у 1948 р. під час розробки дипломного проекту, головну частину якого склав аналіз структуроутворення в литому інструменті зі швидкорізальних сталей. Експерименти проводилися на споруджуваному в той час Дніпропетровському автомобільному заводі (тепер Південний машинобудівний), де в ремонтно-ливарному цеху була створена ділянка з виробництва литого швидкорізального інструменту. Результати дослідження були використані під час розробки технології виробництва литих фрез зі швидкорізальної сталі. Але в світлі становлення наукових інтересів Ю.М. Тарана більш важливим було те, що в процесі проведення цієї роботи він познайомився зі складною мікроморфологією карбідних евтектик у сталях ледебуритного класу. Надалі теоретична та експериментальна розробка проблем евтектичного перетворення у сплавах стає головним напрямком його наукової діяльності.

На початку 1949 р., закінчивши з відзнакою технологічний факультет ДМетІ, Юрій Миколайович отримує путівку на Дніпропетровський автозавод, де працює інженером-дослідником центральної заводської лабораторії. У фокусі його уваги постійно перебуває

структура чавунних виливків, оскільки в сучасному автомобілі вельми широко представлена номенклатура литва із сірого, ковкого та високоміцного чавуну. Цей інтерес до чавуну визначається також усе більш міцними зв'язками Ю.М. Тарана з бунінською кафедрою металознавства, оскільки основним об'єктом досліджень бунінської металографічної школи є чавун – особливості його структури під час кристалізації та твердофазних перетворень.

Слід зазначити, що період кінця 40-х та початку 50-х рр. ознаменовано воістину революційними новаціями у світовому чавуноливарному виробництві. Чавун з кулястим графітом посідає перше місце у дослідженнях, які виконуються бунінською школою. Разом зі співробітниками кафедри металознавства ДМетІ Ю.М. Таран бере участь у проведених у ремонтно-ливарному цеху автозаводу перших дослідів з модифікації чавунних розплавів магнієм. Спроби пояснити процес формування графітних включень кулястої форми все більше захоплюють молодого вченого. У 1951 р., вступаючи до аспірантури до К.П. Буніна на кафедрі металознавства ДМетІ, Ю.М. Таран обирає темою дисертаційної роботи вивчення закономірностей кристалізації доєвтектичного чавуну, модифікованого магнієм.

Робота над кандидатською дисертацією охоплювала лабораторні експерименти з мікроскопічним вивченням різних стадій процесу кристалізації та участь у створенні промислових технологій виливання прокатних валків з магнієвого чавуну на українських вальцьоливарних заводах у Лутугіні та Дніпропетровську. Результати досліджень, виконаних Ю.М. Тараном під час підготовки кандидатської дисертації та в процесі подальшого вивчення кристалізації валків з вибіленого чавуну з хромонікелевим робочим шаром, а також двошарових та інших типів валків, сприяли створенню надійної металознавчої основи чавуно-вальцьоливарного виробництва. Юрій Миколайович є одним із провідних фахівців у галузі металографії валкових чавунів та чавунів, які використовуються при виробництві інших масивних виливків змінного металургійного устаткування: виливниць, піддонів, тіл що мелють, тощо.

Головним науковим результатом кандидатської дисертації Ю.М. Тарана була вперше виявлена пірамідальна будова графітного сферокристалу. Цей факт, який спирається на великий матеріал стереометричних досліджень із застосуванням поляризованого мікроаналізу, спростовував численні уможлядні гіпотези, які приписували формування кулястого графіту впливу оксидних зародків, газових бульбашок й інших чинників та кваліфікували утворення кулястого графіту як унікальне явище, яке не має будь-якого аналога в кристалізаційних процесах.

Проблематикою високоміцного чавуну з кулястим графітом Юрій Миколайович займався протягом своєї подальшої наукової діяльності, присвяченої загальним питанням теорії сплавів. Він виконав великий цикл досліджень, які розкривають фізико-хімічну природу та молекулярно-кінетичні закономірності формування кулястого графіту при кристалізації залізвуглецевих сплавів. Широкий перелік публікацій на цю тему, починаючи від першої статті "Структура кулястого графіту" (1954 р., "Доповіді Академії Наук СРСР") та першої монографії "Чавун з кулястим графітом" (у співавторстві з К.П. Буніним і А.В. Чорноволем, 1955 р.), до фундаментального огляду "Чавун з кулястим графітом, 50-

річний шлях розвитку теорії та виробництва" (1996 р., "Метал і литва України") відображає вагомий внесок ученого у розвиток теорії та практики виробництва високоміцного чавуну. Ці роботи є актуальними й зараз, оскільки у ряді провідних промислово розвинутих країн (США, Японія) частка виливків з чавуну з кулястим графітом у загальній масі литва з металевих сплавів безупинно зростає й складає 20 – 25%. Тому актуальними є й багато питань регулювання структури та властивостей виливків, наукове забезпечення розвитку нових технологій, наприклад, отримання високоміцного чавуну з бейнітною матрицею, яка формується за допомогою аустемперінга виливків.

Працями Ю.М. Тарана, його колег і учнів створено адекватну модель росту графітного сферокристалу, яка достовірно підтверджується фактичними матеріалами багатьох досліджень, виконаних не лише в Дніпропетровській металографічній школі. Відповідно до цієї моделі формування сферокристалів з пірамідальною структурою – це не унікальне явище, притаманне лише магнієвому чавуну, а досить поширений тип кристалізації речовин, які вирізняються різко вираженою анізотропією сил міжатомного зв'язку.

Для цих речовин характерним є розщеплення при рості кристалу в розплаві або розчині. Розрив слабких зв'язків між гексагональними вуглецевими сітками, який при зростанні графіту провокується опором в'язкого розплаву, конвекційними потоками та низкою інших факторів, відіграє ключову роль у формуванні графітного сферокристалу. Ріст графіту здійснюється на активних призмових гранях дислокаційних спіралей, висока щільність дислокацій призводить до інтенсивного просування базисних граней і формування пірамідальної субструктури графітного сферокристалу, що утворюється. Дія модифікаторів, які сприяють утворенню сферокристалу, полягає у зв'язуванні конституційних домішок чавуну (кисень, сірка), що сприяє розщепленню графіту та депасивації граней дислокаційних горбочків росту. Роботи Ю.М. Тарана щодо чавуну з кулястим графітом складають одну з найважливіших частин його наукової спадщини.

Після захисту в 1954 р. кандидатської дисертації Юрій Миколайович працював асистентом, а з 1959 р по 1963 р – доцентом кафедри металознавства ДМетІ. Це період становлення та змушнення Ю.М. Тарана як педагога, він жадібно вбирає й намагається творчо розвинути науково-педагогічну традицію своїх вчителів – академіків К.Ф. Стародубова і К.П. Буніна. Створює свої лекційні курси, пише навчальні посібники, працює над поповненням кафедральних колекцій для мікроаналізу металевих сплавів, над удосконаленням лабораторних практикумів. У 1959 р. йому було присвоєно вчене звання доцента.

Участь у навчально-виховному процесі Ю.М. Таран поєднував з громадською діяльністю. Значну частину своєї духовної енергії він віддавав роботі в сатиричній пресі інституту. В його характері, інтелектуальних рисах, реакціях на життєві колізії значне місце займав гумор. Йому було притаманне гостре бачення гумористичних ситуацій і вміння використовувати це в спілкуванні з колегами, зі студентами. Адже недарма його улюблені письменники – М.В. Гоголь, Ч. Діккенс, О. Генрі.

У 1961 р. Ю.М. Таран стає заступником декана технологічного факультету ДМетІ. Проте, життя розпорядилося так, що в 1963 р. він переходить на роботу до науково-дослідного Інституту чорної металургії Академії наук УРСР. З 1964 р. Ю.М. Таран очолював відділ металознавства цього інституту, який перейшов до структури Мінчормету СРСР. Він

керував роботами, спрямованими на підвищення якості валового прокату й удосконалення металургійних технологій. Серед цих робіт – вивчення структурних змін сталі в осередку деформації під час нескінченної прокатки, дослідження особливостей формування макроструктури зливка напівспокійної сталі, раціональний вибір інструментальних матеріалів для пресування брикетів залізородної сировини. Виконані під керівництвом Ю.М. Тарана дослідження широкого комплексу властивостей, зернистої та фазової структури, текстурованості та мікрорельєфу поверхні тонкого холоднокатаного листу, виробленого на Запоріжсталі, Магнітогорському та Карагандинському комбінатах, сприяли впровадженню на вітчизняних автозаводах високоякісної листової сталі.

У відділі ІЧМ тривала інтенсивна розробка традиційної для бунінської школи проблеми структуроутворення у високовуглецевих залізних сплавах. Під керівництвом та за особистою участю Ю.М. Тарана аспіранти та співробітники відділу, які склали групу одностумців, досліджували кристалохімічну природу графіту та карбідних фаз, процеси кристалізації та твердофазних переходів у чавунах. Матеріали цих досліджень та раніше накопичений бунінською школою науковий багаж були узагальнені у фундаментальній праці "Основи металографії чавуну", опублікованій ним у 1969 р. у співавторстві з К.П. Бунініним та Я.М. Малиночкою. Ця монографія й нині зберігає значення енциклопедії, всебічно висвітлює мікроскопічну картину та молекулярно-кінетичні закономірності формування структури чавунів різного складу та призначення.

Дослідження процесу твердіння чавунів, в якому головну роль відіграє евтектичний розпад рідкого розчину, приводять Ю.М. Тарана до розробки проблеми, якій він присвятив усю свою основну наукову діяльність: з'ясування механізму утворення й будови евтектики. Постановка проблеми, комплекс теоретичних завдань, їх часткове розв'язання склали основу докторської

Ю.М. Таран з провідними вченими НМетАУ

дисертації "Генезис і морфологія евтектики залізних сплавів", яка була захищена у 1969 р. Дисертація спростовувала вкорінені в науковій та навчальній літературі уявлення про евтектику як дрібнокристалічну механічну суміш фаз. В її основу була покладена нова ідея, яка визначає структурну одиницю евтектики як бікристаліт, який виникає в ході спільного кооперативного росту тонкорозгалужених дендритів евтектичних фаз. В подальшому ця ідея отримує все нові підтвердження при дослідженні великої кількості евтектичних систем, в тому числі модельних органічних сплавів, сталей ледебуритного класу, сплавів на основі міді, алюмінію, свинцю.

Результативність наукової діяльності та її перспективи відзначені у 1972 р. обранням Ю.М. Тарана членом-кореспондентом Академії наук УРСР по відділенню фізико-технічних проблем матеріалознавства. Йому також було присвоєно вчене звання професора. У цей період науково-організаційна робота Ю.М. Тарана пов'язана також зі становленням і розвитком регіонального Придніпровського наукового центру АН УРСР. Будучи членом бюро і вченим секретарем, він виконує великий обсяг роботи зі створення організаційної структури

центру, налагодження роботи комісій і всієї діяльності центру з координації досліджень, що проводяться інститутами Придніпров'я.

У 1974 р. Ю.М. Таран був призначений ректором Дніпропетровського металургійного інституту (нині Національна металургійна академія України). Вже в перші роки роботи на цій посаді Юрій Миколайович енергійно працює над удосконаленням навчально-виховного процесу в кількох напрямках: розвиток інформаційно-регулюючої системи міжсесійного контролю; введення КСР – системи самостійної роботи студентів; розробка і впровадження активних методів навчання; широке залучення студентів до науково-дослідної роботи кафедр; упровадження комплексного дипломного проектування. Постійний інтерес ректор виявляв до задачі розвитку у студентів творчості та ініціативи. У 1992 р. Міністерство освіти затверджує створення при інституті республіканського центру навчання творчості. Головною лінією вдосконалення навчального процесу була комп'ютеризація навчального процесу та всієї життєдіяльності ВНЗ. Починаючи з 1980 р., ДМетІ проходить увесь шлях, характерний для комп'ютерної революції сучасності: від ЕОМ типу «МИР» до створення факультетських і

Науковий семінар

кафедральних класів персональних комп'ютерів класом не менше IBM-386. Створено центр інформаційних технологій, реорганізовано обчислювальний центр академії, створено єдину комп'ютерну мережу.

Розвиток ДМетІ (НМетАУ), розширення спектра спеціальностей і зростання контингенту студентів, збільшення обсягів науково-дослідних робіт настійно вимагали зміцнення матеріально-технічної бази ВНЗ. Починаючи з 1975 р., вводяться в дію три нові навчально-дослідних корпуси, студентський гуртожиток, житловий будинок для співробітників, комплекс

громадського харчування, навчальний комплекс кафедри спеціальної підготовки. У старих і нових навчальних корпусах створюються предметні аудиторії, оснащені сучасними технічними засобами навчання, спеціальні лабораторії з електронними тренажерами, зали дипломного проектування, навчально-методичні кабінети.

Однією з відповідальних задач ректора було зміцнення, нарощування та ефективного використання наукового потенціалу одного з найстаріших технічних вишів України. Він успішно сприяє розвитку науково-педагогічних шкіл ДМетІ (НМетАУ). У 1978 р. наказом Міністерства вищої освіти УРСР на базі науково-дослідного сектора була створена науково-дослідна частина (НДЧ), яка об'єднала роботу дослідних колективів кафедр, проблемних і галузевих лабораторій, інженерних центрів і конструкторсько-технологічних бюро. В інституті розробляються теорії та технології нових процесів. Ректор безпосередньо брав участь у проведенні великих комплексних досліджень з розробки та впровадження економно легованих швидкорізальних сталей (робота відзначена у 1982 р. Державною премією Ради Міністрів СРСР), вдосконалення конструкції та обробки залізничних коліс, розробці оригінального варіанта киснево-конвертерного виробництва корозійностійких сталей з використанням газокисневого рафінування. Газокисневий процес виробництва нержавних сталей отримав високу оцінку зарубіжних фахівців, продукція "Дніпроспецсталі" знаходить широке визнання на міжнародному ринку металів. Авторський колектив у складі вчених інституту – ректора та його колег, а також інженерів заводу удостоєний присудження в 1996 р. Державної премії України.

У 1976 р. Ю.М. Тарану присвоюється почесне звання заслуженого діяча науки УРСР, в 1985 р. його обирають дійсним членом (академіком) Академії наук УРСР (нині Національна Академія наук України).

Особливе місце в науковій діяльності ректора займали дослідні роботи бунінської металознавчої школи, яку він очолював з 1976 р., поєднуючи роботу ректора з завідуванням кафедрою металознавства. На кафедрі в різні роки починає працювати низка науково-дослідних підрозділів: галузева лабораторія Мінчормету з вивчення впливу водню на фазові переходи у сплавах, лабораторія композиційних матеріалів, лабораторія інструментальних сталей і сплавів, галузева лабораторія Міністерства загального машинобудування з ливарних конструкційних матеріалів, група з вивчення твердофазних перетворень, група з вивчення процесів пластичної деформації та зміцнення, група з дослідження вторинних алюмінієвих сплавів. Тематика цих підрозділів охоплювала широке коло проблем. Одним із головних завдань Ю.М. Таран вважав зміцнення науково-дослідної бази кафедри. Саме завдяки Юрію Миколайовичу на кафедрі з'явилися сучасні оптичні й електронні мікроскопи, мікроаналізатор, рентгенівські установки, високотемпературний і кількісний мікроскопи та інше обладнання, створено плавильно-кристалізаційну лабораторію, лабораторію ХТО сплавів, оригінальні експериментальні установки. Це дозволило підняти наукові дослідження, які проводилися на кафедрі, до світового рівня.

Протягом 1970-х – 2000-х років Ю.М. Таран, його учні та сподвижники виконали величезний обсяг експериментальних досліджень, які обґрунтовують нові уявлення про багатозазну евтектичну кристалізацію. Нову систему уявлень про евтектичне структуроутворення висвітлено в написаній спільно з професором В.І. Мазуром монографії "Структура евтектичних сплавів" (1978). На базі нової теорії під керівництвом Ю.М. Тарана розвивається низка практичних напрямків у створенні інструментальних та конструкційних матеріалів. Розроблено велику номенклатуру комплексно легованих чавунів, які відрізняються інвертованою структурою карбідних евтектик та поєднують високу зносостійкість з динамічною міцністю. Вони успішно застосовуються для виготовлення молоткових тіл, броньових плит рудорозмельних млинів, проводкової арматури прокатних станів. Аналіз твердофазних карбідних перетворень в чавунах з різними типами евтектик дозволив створити матеріал, термодформаційна обробка якого приводить до усунення характерної для звичайних білих чавунів крихкості. Вперше у світовій практиці здійснено обтиск чавунного зливка на блюмінгу з подальшою прокаткою чавуну на заготівельних та сортових станах. Білий деформований чавун, захищений зарубіжними патентами, має широкі перспективи застосування як інструментальний та конструкційний зносостійкий матеріал.

Створено новий клас конструкційних матеріалів, запатентованих під назвою ТІКАД, які є титановою металокерамікою, зміцненою евтектичними фазами. Ці матеріали мають теплофізичні та фізико-хімічні властивості на рівні керамічних матеріалів, але перевершують кераміку здатністю працювати в умовах динамічних навантажень. Низка композицій ТІКАД має високу жароміцність і жаростійкість, а також відрізняється високим значенням в'язкості руйнування. Це визначає їх перспективність як матеріалів для деталей циліндро-поршневої групи двигунів внутрішнього згорання нового покоління, а також у турбобудуванні.

При з'ясуванні причин морфологічного розмаїття евтектик в алюмінієво-силіцієвих сплавах виявлено поліморфні переходи в силіції при тисках, які реалізуються в металургійних технологіях. Цей факт, який отримав підтвердження при вивченні атомної структури та властивостей напівпровідникового силіцію, у 1995 р. отримав статус наукового відкриття. Досліджено можливість використання сірого чавуну як реакційного середовища для динамічного синтезу алмазу, що дозволило вперше в світі виростити в штучних умовах алмаз, за своєю структурою та властивостями аналогічний природному алмазу, а також виявити низку структурних і фазових перетворень в ударних хвилях, які не мають аналогів при традиційних обробках чавуну.

Наведені приклади свідчать про широту наукових інтересів Юрія Миколайовича, різноманітність упроваджених у практику технологічних рішень і в той же час говорять про вірність ученого головній проблемі, яку він послідовно й глибоко розробляє протягом тривалого часу. Можливо, найкращою спадщиною Юрія Миколайовича є його учні, які працюють на промислових підприємствах і в фірмах, у науково-дослідних інститутах і проектно-конструкторських організаціях, приватних і державних структурах України, країн СНД і далекого зарубіжжя. Багато хто з них – відомі вчені, які розвивають власні дослідження, провідні фахівці, керівники приватних і державних структур.

Одним із останніх досягнень Юрія Миколайовича на посаді ректора слід вважати організацію у 1999 р. великої події в житті рідного ВНЗ – святкування 100-річчя від дня заснування на базі заводського відділення вищого гірничого училища Катеринослава. Були видані фундаментальні книги «Історія становлення ВНЗ і його наукових шкіл», а також «Провідні вчені ДМетАУ». Керівництво та колектив ВНЗ отримали велику кількість поздоровлень від офіційних осіб і колишніх випускників з різних країн світу. Але головне привітання полягало у визнанні заслуг наукових і педагогічних шкіл ДМетІ, а саме присвоєння металургійній академії указом Президента України статусу Національного вишу України.

Юрій Миколайович залишив пост ректора НМетАУ, пропрацювавши на цій посаді 27 років. З 2001 р. був радником ректора, але продовжував завідувати кафедрою металознавства, яка з загально технічної перетворилася на кафедру з підготовки бакалаврів, фахівців і магістрів за спеціальностями «Прикладне матеріалознавство» і «Металознавство». Під його керівництвом і за безпосередньою участю на кафедрі розроблено нові навчальні програми і курси лекцій за новими дисциплінами, видано монографії та навчальні посібники, продовжилася робота із залучення студентів до дослідної роботи, розвивалося співробітництво з кафедрами та лабораторіями академії в проведенні спільних досліджень. У цей період кафедра пройшла акредитацію в Міністерстві освіти і науки України.

Біля залізної колони в Делі

У списку наукових праць Ю.М. Тарана понад 600 публікацій, в тому числі 16 книг, 1 диплом про наукове відкриття, понад 90 авторських свідоцтв на винаходи, 6 патентів. Він був лауреатом престижних наукових премій: імені Д.К. Чернова (1990), імені Ярослава Мудрого (1994), імені К.Ф. Стародубова (1996), ім. Св. Володимира (1997), декількох міжнародних наукових премій. Юрій Миколайович підготував близько 60 кандидатів і 7 докторів наук. Він нагороджений медаллю «За трудову відзнаку» (1963), орденами Трудового Червоного Прапора (1971 і 1981), Жовтневої революції (1986), Ярослава Мудрого

V ступеня (1997) і «За заслуги» III ступеня (1999), обраний академіком Академії наук вищої школи України (1992) і академіком Академії інженерних наук України (1991) та Міжнародної інженерної академії (1995). Ю.М. Таран був керівником відділення матеріалознавства та металургії Академії інженерних наук України, академіком-секретарем відділення металургії Академії наук вищої школи України, президентом Асоціації металознавців і термістів України, головою Дніпровського відділення міжнародного товариства матеріалознавців ASMInternational, очолював металургійну секцію Комітету з Держпремій, майже 25 років очолював правління обласної організації товариства «Знання». Був редактором журналу "Теорія і практика металургії", входив до складу редколегій низки науково-технічних журналів, таких як "Вісті вузів. Чорна металургія", "Матеріалознавство", "Металургійна і гірничорудна промисловість".

Майже 14 років (з 14 серпня 2003 р.) немає з нами Юрія Миколайовича. Спочатку в це важко було повірити, потім поступово ми стали розуміти, що потрібно жити без його мудрих порад і підтримки. Життя і діяльність Юрія Миколайовича і зараз є прикладом високої порядності та інтелігентності в ставленні до людей, а також відношенні до наукової, педагогічної, адміністративної роботи. У нього було чому повчитися.

Великий учений та організатор науки, талановитий педагог і організатор інженерної школи, активний громадський діяч та просвітник, Юрій Миколайович Таран-Жовнір назавжди збережеться в пам'яті та серцях його друзів, учнів, послідовників і колег.

Олександр ВЕЛИЧКО,

член-кореспондент НАН України, ректор НМетАУ,

Світлана ГУБЕНКО,

професор кафедри матеріалознавства

ім. Ю.М. Тарана-Жовніра

[Перейти до змісту](#)

До 85-річчя від дня народження В.М. Друяна (1932 – 2004)

Нещодавно ми вшанували пам'ять Володимира Михайловича Друяна (19 червня 1932 року – 22 квітня 2004 року).

Після навчання у 1950 – 1955 роках в Дніпропетровському металургійному інституті за фахом «Обробка металів тиском» він три роки працював майстром листопрокатного цеху № 3 Магнітогорського металургійного комбінату. З 1958 року запрошений на наукову роботу під керівництвом академіка Олександра Петровича Чекмарьова на кафедрі обробки металів тиском, де займав посади молодшого наукового співробітника, асистента, доцента, професора кафедри. Основні напрямки наукової діяльності – теорія і технологія трубного виробництва. Кандидатська дисертація (1966 р.) – «Силові параметри і калібрування безперервних оправляльних трубних станів», докторська (1983 р.) – «Теоретичні основи і розробка ефективної технології процесів розкочування безшовних труб». Доктор технічних наук (1983 р.), професор (1984 р.).

За ініціативою В.М. Друяна в 1969 р. була створена галузева трубна лабораторія, в 1986 р. – Дніпропетровський інженерний центр, в 1993 р. – науково-дослідний інститут

матеріалознавства і металургії, які під його керівництвом істотно сприяли розвитку трубної промисловості України. Наукові досягнення В.М. Друяна були відзначені премією Ради Міністрів СРСР за створення трубопрокатного цеху на Нікопольському Південнотрубному заводі, золотими, срібними та бронзовими медалями ВДНГ СРСР за розробки технологій виробництва підшипникових труб і труб для нафтової промисловості.

У 1999 році В.М. Друян був обраний академіком Академії інженерних наук України і академіком відділення матеріалознавства і металургії, в 1992 році – академіком Міжнародної інженерної академії та віце-президентом її Придніпровського відділення, в 1993 році – членом Всесвітньої трубної асоціації. Він був заступником голови спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій, відповідальним редактором журналу «Теорія і практика металургії», членом редколегії журналу «Металургія» (Хорватія), організатором і учасником багатьох міжнародних симпозіумів та конференцій в Україні, Росії, Німеччині,

Швейцарії, Хорватії, Угорщини, Чехії, Словаччині.

Наукові праці: понад 450, з яких 21 – підручники і монографії, 170 винаходів, понад 230 наукових статей в галузі теорії та технології трубного виробництва, математичного моделювання і проектування технологічних процесів.

Наукова діяльність була пов'язана з теоретичними та експериментальними дослідженнями процесів виготовлення труб. За вагомий особистий внесок у підготовку інженерних кадрів для металургійної промисловості, плідну наукову і педагогічну діяльність указом Президента України В.М. Друяну присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Він також був заслуженим робітником науки і техніки Угорської Народної республіки.

В.М. Друян став ініціатором підготовки інженерів-трубопрокатників (з 1966 р.) і проектувальників. У 1986 р. створив і очолив кафедру технологічного проектування. Під керівництвом професора В.М. Друяна підготовлено 7 докторів і 16 кандидатів наук, понад 1000 інженерів.

Одним з головних його творінь стала кафедра технологічного проектування зі спеціалізацією «Комп'ютерне проектування технологічних процесів». Пізніше на базі спеціальності „Якість, стандартизація та сертифікація” відкрито ще одну нову кафедру. Це підкреслює далекоглядність Володимира Михайловича Друяна, який заздалегідь передбачив необхідність підготовки спеціалістів нового напрямку в сучасних умовах металургійного виробництва.

«Пам'ять про нього в наших серцях!» – писали ми декілька років тому в нашій газеті «Кадри металургії». Володимир Михайлович відрізнявся добрим гумором, привітною посмішкою, оптимізмом. Особиста привабливість, душевна щедрість та безкорисливість обдарували його багатьма друзями.

Володимир Михайлович був великим ученим, та в той же час був доброю й справедливою людиною. Він бережливо ставився до кожного, з ким доводилося спілкуватися, у кожному бачив особистість, любив студентів, і вони відповідали йому взаємністю.

Як приклад такого спілкування можна навести його знайомство при першій зустрічі з сином автора цих рядків. Не таким вже й далеким здається теплий і сонячний травневий день 2001 року, коли вперше на кафедрі технологічного проектування до мене прийшла дружина разом з молодшим 5-ти річним сином Євгенієм. Йдучи коридором кафедри, зустріли Володимира Михайловича, який щиро й дружньо звернувся до нього з привітанням і бажанням потиснути руку: "Вітаю в наших лавах майбутнього проектувальника-металурга, молодшого Алпаєва!". Тоді ми, як батьки, були дуже здивовані реакцією Євгенія, який досить сторожко відносився в тому віці до нових, незнайомих людей. Але цього разу він відразу простягнув і потиснув руку у відповідь Володимирі Михайловичу, і таким чином, так би мовити, був опосередковано прийнятий до лав металургів. Його відношення до Володимира Михайловича при першій зустрічі безумовно свідчило про те, що він відчував доброзичливість, спокій і відкритість цієї людини. Цього року закінчує 4-курс. На жаль, не дожив професор до студентських років нашого молодшого сина, а старший, Геннадій, дипломувався на кафедрі у 2003-му.

Пам'ять про Володимира Михайловича Друяна, нашого колегу, друга, Учителя, ми назавжди збережемо в наших серцях, а справу його – будемо продовжувати.

За дорученням колективу кафедри
технологічного проектування

Микола АЛПАЄВ,

доцент кафедри

[Перейти до змісту](#)

ЗУСТРІЧ ВИПУСКНИКІВ ПОТОКУ МЗ-55

Ми знову разом

Остання субота травня видалася теплою й сонячною. У цей день біля головного корпусу рідного металургійного інституту зустрілися друзі студентської юності. Зустрілися в черговий раз, оскільки за всі роки після закінчення інституту жодного разу не переривалися сердечні зв'язки, які пов'язують нас, випускників механічного факультету потоку МЗ-55. Наш випуск був другим в історії ДМетІ-НМетАУ випуском

інженерів-автоматників, підготовку яких почали на кафедрі прикладної механіки з ініціативи тогочасного її завідувача – видатного вченого-механіка Сергія Миколайовича Кожевнікова. Тому життя багатьох з нас, випускників 1960 року, тісно пов'язане з автоматизацією.

Час безжальний, і на зустріч прийшли всього дванадцять осіб. Це дорогі мені люди, і я хочу назвати їх всіх: Віталій Агеєв, Євген Антощенко, Валентина Богодист, Віктор Васильєв, Юрій Карпінський, Лілія Локтіонова, Рудольф Морозов, Володимир Нікульченко, Валерій Повіраєв, Владислав Столяров, Георгій Сухомлин. Але з нами на зустрічі були ще однокурсники, які живуть тепер в ближньому та далекому зарубіжжі, з якими ми змогли спілкуватися по Скайпу. Цю можливість, цю радість організували для нас співробітники кафедри автоматизації виробничих процесів професор О.Потап та доцент І. Маначин.

Ми почали зустріч, як завжди, з того, що вшанували світлу пам'ять своїх однокурсників, які пішли в інший світ. А потім говорили про дні наші трудові, про втрати та надбання, про дітей, онуків, правнуків, про життя взагалі.

Нас навчали видатні викладачі – вчені зі світовими іменами. Ми з теплотою згадували ректора інституту професора М.Х. Ісаєнка, члена-кореспондента АН УРСР С.М. Кожевнікова, академіка АН СРСР О.П. Чекмарьова, докторів технічних наук професорів Л.І. Цехновіча, І.Т. Жердева, С.Ф. Чукмасова. А.В. Празднікова, кандидатів технічних наук доцентів А.К. Алексеєва, Д.Б. Вольпера, Я.М. Раскіна, М.І. Янковського, О.М. Ленського та інших. І тому наш випуск можна назвати випуском інженерів, які відбулися. Так, Вадим Большаков – дійсний член Національної Академії наук України, лауреат Державної премії в галузі науки та техніки, заслужений діяч науки та техніки, доктор технічних наук, професор, директор Інституту чорної металургії. Валерій Лейбович став першим нашим доктором наук. Георгій Сухомлин – доктор технічних наук, професор, Юрій Карпінський – лауреат Державної премії в галузі науки та техніки, кандидат технічних наук, Михайло Скіпа – заслужений діяч науки та техніки, кандидат технічних наук, директор Морського гідрофізичного інституту НАН України, його ім'я внесено в Книгу 500 найбільш впливових особистостей України.

Високих результатів досягли й інші колишні студенти потоку МЗ-55. Так, Олег Бабич – заслужений винахідник Російської федерації. Костянтин Гречаний був директором металургійного підприємства в Балхаші. Другий секретар Дніпродзержинського міськкому партії в 80-і роки Віктор Васильєв багато зробив для ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Рудольф Морозов був заступником директора Трубного інституту, а Валентин Козак – заступником директора проектного інституту «Металургавтоматика». Реконструкцію колесопрокатного цеху Нижньодніпровського трубопрокатного заводу та успішне введення цеху в експлуатацію провів заступник головного механіка заводу Валентин Мазуркевич. Олександр Фомін, Віталій Калужський і Юрій Марченко кілька років пропрацювали за кордоном, допомагаючи країнам, що розвиваються.

Я подумки звертаюся до своїх найдорожчих Вчителів з одним питанням: «Скажіть, ми виправдали ваші очікування?» і дуже сподіваюся на позитивну відповідь. А закінчити цю замітку хочу віршами, написаними мною спеціально до нашої зустрічі:

Люблю я однокурсников своих,
с которыми старею понемногу.
И у Судьбы прошу, прошу для них
здоровья на грядущую дорогу.

И пусть дорога длиться без конца,
спокойной лентой вьется год за годом,
и наполняет радостью сердца
друзей моих под мирным небосводом.

И рядом пусть на солнечном пути
шагают внуки, правнуки и дети,
чтоб вместе было радостней идти
по жизни на бушующей планете.

Уходят дни, их не остановит,
и тают в бесконечности бездонной.
Но встреча заставляет отступить
неумолимость этого закона.

И снова с шевелюрой голова,
и жизнь не перепахана годами,
и шепчет он красивые слова
сокурснице – своей прекрасной даме.

Будь славен, символ счастья: «Ты и Я»,
что жизни не дает промчатся мимо.
Мы снова вместе, милые друзья
студенческой поры неповторимой.

Юрій ПОЛІСЬКИЙ,
випускник потоку МЗ-55,
заслужений винахідник України,
кандидат технічних наук,
член спілки письменників.
[Перейти до змісту](#)

ПОСМІХНЕМОСЯ РАЗОМ!

- **Студентська народна мудрість:** приходити на іспит необхідно зі свіжою головою: багато в чому необхідно буде розбиратися вперше.
- **Викладацька народна мудрість:** добрий викладач може навчити інших навіть тому, чого сам не знає.

- **З життя видатних науковців**

Один з засновників квантової фізики Макс Планк в молодості прийшов до 70-річного професора Філіпа Жоллі і сказав йому, що вирішив займатися теоретичною фізикою.
– Молодий чоловіче, – відповів маститий учений, – навіщо ви хочете зіпсувати собі життя, адже теоретична фізика вже здебільшого закінчена... Чи варто братися за таку безперспективну справу?!

- **Зі студентського життя НМетАУ**

Перед початком екзамену з теплотехніки. Професор:

– Ви не хвилюйтесь, усі дістануть позитивну оцінку, навіть Комарицький, якого я на заняттях майже не бачив.

Студент Комарицький:

– А позитивна – це яка?

– Більша за нуль!

Куточок гумору підготував
доцент кафедри екології, теплотехніки та охорони праці

Володимир БРОВКІН

[Перейти до змісту](#)

Редактор номера

Н. Никифорова

Редакційна колегія: О.Г. Величко – головний редактор, В.П. Іващенко, Ю.С. Проїдак, В.І. Шатоха, Н.А. Никифорова – заступники головного редактора, А.Ю. Ізюмська – секретар редакції, К.С. Білан, О.В. Жаданос, Л.М. Клімашевський, А.С. Коверя, К.А. Мілова, А.М. Селегей, С.М. Фахрутдінова, О.Г. Ясев.